

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hírmondó, Cal iforniai Magyar Farmer

A legrégibb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap

NO. 297. SZÁM.

THIRTY-FIRST YEAR

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, szerda, 1921, december 21. HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM.

EGYÉSZ SZÁM ÁRA 2 CENT.

EUROPA MAI NYOMORUSÁGÁNAK AZ IGAZSÁGTALAN BÉKE A FŐOKA VANDERLIP VÉLEMÉNYE SZERINT

A híres amerikai bankár visszatérve hat hónapos európai útról, érdekes tapasztalatokat mond el egy előkelő new yorki klubban.

MAGYARORSZAGOT IGAZSÁGTALANUL TÉPTÉK SZÉT.

Iorthy kormányzó vezeti fogja még a magyar hadseregeket az irigy és ádáz szomszédok ellen.

NEW YORK, december 19. — Frank A. Vanderlip, a National City Bank volt elnöke, Amerika egyik leghíresebb bankárja, most tért vissza Amerikába hat hónapi európai körútja után. New Yorkban, a Dutch Treat Clubban tiszteltetésre rendezett estélyen rendkívül érdekes beszámót mondott utja tapasztalatairól. Ezeknek főösszefoglalása röviden ez: "Az európai helyzet sem olyan sötét, a milyennek azt a pesszimisták festik, sem pedig az a felületlen javulás, a mitől most minden újabb hazatérő amerikai hírt hoz, nem jelenti azt, hogy már is utban van Európa gazdasági fellendülése."

Alább idézünk néhány tételt a híres bankár beszédéből. Vanderlip Európa gazdasági helyzetéről könyvet írt, mely a legközelebbi hetekben fog megjelenni, egyszerre hat nyelven. Érdekes, hogy az orosz kiadást egy német kiadó cég vállalta el, és ez fogja a könyvet Oroszországban elterjeszteni.

"Európaról akármilyen általános megállapítást mondani a nélkül, hogy az ember a legtisztább vizsgálatot végezze volna, éppen olyan dolog lenne, mint ha az ember ránéz egy házra kívülről és meg tudja állapítani, hogy már azt a tetőt bizony újra kellene szindelyeztetni, de semmi bizonyosat nem mondhat a ház alapzatának minőségéről. A helyzet javulásának mindig több külső jele mutatkozik, de azért kétségtelen, hogy az európai pénzügyi helyzet nagyon bizonytalan. Örüljünk az egyedüli rendszer, melynek gépezete még ma is tökéletesen működik, az egyes országok pénzsajója. Németül országban annyi papírpénzt nyomtak, hogy a pénz nem ér meg azt a papírt, a mire nyomtatták. Lengyelország teljesen esdöbe jutott. Kormányja a tizedrészt sem képes összehozni annak a pénznek, a mire az állam kormányzásához szükséges volna. Ausztria még rosszabb helyzetben van. Az ideitől rosszabb lesz rá nézve, mint bármelyik időszerű időszerű, a fegyverszünet óta. És hogy Konstantinápoly, a maga múlt millió lakossal, és több százernyűmenekültjével minden maradt fenn, ez olyan kérdés, a mire senki sem adhat feleletet."

Sokan lesznek talán meglepetve, ha határozottan kijelentem, hogy Európa nem annyira a világháborúnak, mint inkább a rossz békeszerződésnek szányja következményeként szűnt. Európa mostani nyomorúságának főokát azok az igazságtalan és minden nemzetgazdasági elvet-lábbal tapró békeszerződések, melyeket a háború lefejezése óta kötöttek meg. A viszonyok nem is javulhatnak addig, míg Európát egészen új pénzügyi alapokra nem fektetik. Nem egy országot kell átfejlesztetni, hanem az egész Európát újraszervezni pénzügyileg, ha azt akarjuk, hogy a jölet visszatérjen erre a zsermesztelen földre. Bár másfelől én nem hiszem, hogy Európa már a főnk szélén állana.

Olaszország különösen nagy erőfeszítéseket tesz, hogy minél hamarabb visszatérhessen a rendes kerékvágásba. Olaszország nemcsak kivette a nagy adókat, de be is hajtja, még pedig olyan hatalmas méretekben, hogy államháztartásának deficitje rohamosan csökken. A múlt évben még ez a deficit tizenegy milliárd líra körül járt. Ez évben már csak négy milliárd líra körül, a következő évre már csak valami két milliárd líra marad. Természetesen még két milliárd is nagyon súlyos deficit egy állam háztartásában. De Olaszországban a helyzet javulásának annyi jelet látunk, hogy a legjobb reményekkel vagyunk az ország jövője felől. A bolshevikusizmus mindent megölt Oroszországban, még a legradikálisabb munkászervek sem hisznek többé tanában. De Olaszországban még ennél is jobb a helyzet: a munkásság megerősít a tökéletes helyzetet. Volt alkalmunk belenézni a nagy vállalatok vezetésébe, és be kellett ismernünk, hogy nem képezek a vezetésre. Így aztán a munkásoknak a lehető legjobb megoldáshoz jutottak ebben az országban.

Magyarországban Iorthy Miklós kormányzó nagyobb bátorsággal volt rá, mint akármelyik más ember egész Európában. Vanderlip éppen Budapestben volt azon a napon, a mikor Károly volt király utóútra próbálta meg visszaszerzeni elvesztett trónját.

"A magyar nemzet királyság akar maradni, de szomszédai nem akarják megengedni, hogy trónjára Habsburg uralkodó üljön. És mert szomszédainak erős a hadserege, a kérdés elintézetnek tekinthető. Én azonban nem habozom megjelölni, hogy eljön még az az idő, a mikor Iorthy kormányzó hadsereget fog vezetni ezek ellen a szomszédok ellen, hogy visszaszerezze azokat az elvesztett területeket, melyek egy igazságtalan békeszerződés tépték el egy ezer estendő nemzet testéről."

Ezek az igazságtalan szerződések okoldandók Európa mai helyzetért és addig nem is tér vissza a világ régi jöle, míg ezeket a szerződéseket meg nem változtatják. Ez egy biztos módja van annak, hogy Európa pénzügyi szervezetét új alapokra fektessék. Ennek meg kell lenni, és ezt meg is lehet tenni. Csak hozzá kell fogni, menni fog, mint a karikacsúszás. A civilizáció nem fog elveszni."

Nem is, csak nemlél több ilyen élesen látó, okosan megfigyelő amerikai menjen át Európába és töltsön ott hat hónapot.

CSEH-OSZTRAK ÚJ SZERZŐDÉS.

PARIS, dec. 19. Cseh-Szlovákia kormányának kezdeményezésére Lanaban már hosszabb idő óta folytatnak tárgyalásokat Benes cseh külügyminiszter és Schöber osztrák kancellár. A tanácskozások eredményeképpen teljes politikai egyezmény létesült a két ország között, mely egyezménynek bizonyára nagy befolyása lesz Közép-Európa jövőbeli politikai és gazdasági kialakulására.

Az egyezmény, mint monlottuk, politikai természetű ugyan, azonban utját egyengeti a gazdasági egyezménynek is a volt monarchia két országa között. Mindkét ország sajtója nagy lelkesedéssel fogadta a hírt. Valószínű, hogy Ausztria hamarosan beép a kis-antánt kebelébe is.

Az egyezmény, mint monlottuk, politikai természetű ugyan, azonban utját egyengeti a gazdasági egyezménynek is a volt monarchia két országa között. Mindkét ország sajtója nagy lelkesedéssel fogadta a hírt. Valószínű, hogy Ausztria hamarosan beép a kis-antánt kebelébe is.

Megbukott a kínaiak kabinetje

A lemondás okáról hivatalosan nem emlékeznek meg eddig a híradások.

KÜLÖNFÉLE VERZIÓK.

Hír szerint a shantung-i alkudozások is hozzájárultak.

PEKING, dec. 19. — A kínai miniszterium tegnap lemondott. A lemondás okát hivatalosan nem hozták köztudomásra. Nem hivatalos körökben azonban háromféle verzió is kering. Első az, hogy a lemondás tulajdonképpen tiltakozás akar lenni az ellen a reakciós kormányzati rendszer ellen, amelyet Csang-Cao-Lin mancsurjai kormányzó akar bevezetni, a másik az, hogy ehhez Csang-Cao-Lin még anyagi támogatást is akar kérni a kormánytól, míg a harmadik az, hogy a pénzügyi helyzet annyira rossz, hogy szinte megoldhatatlan.

WASHINGTON, dec. 19. — Az itteni legfőbb vezetés konferenciára küldött kínai delegátusok nézete szerint a kínai kormány lemondási szándékának megérlelődéséhez valószínűleg az is hozzájárult, hogy elégedetlenek voltak azzal a móddal, ahogyan Japánnal a Shantungra vonatkozó alkudozásokat folytatják és az alkudozásoknak eddigi eredményeivel.

A küldöttség egyébként hivatalos híradást sem kapott a kormány lemondásáról. A küldöttséghez legutóbb beérkezett értesítésből még csak következtetni sem lehetett arra, hogy a kormány lemondani szándékozik.

A VISSZAHAGYOTT BUTOR A SZOVIET TULAJDONA.

MOSZKVA, dec. 19. — A legújabb kihirdetett szoviet rendelet értelmében a mindazok által visszahagyott háziutruk, akik Moszkvából elköltöztek, a szoviet tulajdonba mentek át, csak ideiglenesen bocsátatnak azok használatára, akik a volt lakásaikat megkapják.

TIGRIS VADÁSÍK AZ ANGOL TRÓN ÖRÖKÖSE.

DELHI, India, dec. 19. — A welszi herceg tigrisvadászattal tölti idejét mernt Maharaja Sir Chandra Jung of Nepal vendége.

MEGBÜNTETIK A CUNARD CÉGET, MELY A KVOTÁN TUL IS HOZTA MÉG A MAGYAR BEVÁNDORLOKAT

Davis munkügyi miniszter határozott lépéseket tett az angol hajóstársaság megbüntetésére, mert szándékosan hájják át a törvényeket.

300 MAGYART HOZOTT AZ AQUITANIA 10-ÉN.

Holtat a magyarok kvótája már elsején betelt. — A hajó pedig 4-én vette fel a magyarokat.

WASHINGTON, dec. 19. — Davis munkügyi miniszter elrendelte a Cunard hajóstársaságnak a törvény szerinti lehetséges legszigorúbb megbüntetését, és felkérte a külügyminiszteriumot, hogy tegyen diplomáciai tiltakozó lépéseket az angol kormánytól ez ellen a vakmerő és szándékos merénylet ellen, melylyel az angol hajóstársaság tudatosan megsérti az amerikai bevándorlási törvényeket, már akár azért a nevétségeseleg csekély haszonért, amit így nyerhet, akár pedig oly célzattal, hogy az amerikai bevándorlási törvények hitelüket veszítsék.

A panasz oka az Aquitania gőzös volt, mely december 10-én érkezett New Yorkba, 300 magyar bevándorlóval fedélzetén, holott a bevándorlási hatóság már december elsején értesítette a hajóstársaságot, hogy a magyar bevándorlási kvóta betelt és 1922 júliusig több magyar bevándorlót nem fognak bebozsítani az Egyesült Államokba. A hajó december 4-ikén vette fel a magyarokat Cherbourgban. A háromszáz magyar közül kilencvenhatnak sikerült ugyan kieszaközni a bebozsítástól azoknak a kivételnek az alapján, a melyeket az új bevándorlási törvény megállapít, 204 szegény, honfitársunkat azonban törvény szerinti visszaküldésre kellett itélni.

Davis miniszter panaszelevelében felsorolja azokat a visszaéléseket, a miket a társaság már eddig is elkövetett a kvóta-törvény ellen, de mindez-ideig a bevándorlási hatóság a legnagyobb türelemmel és kímélettel volt a társaság iránt. Most már azonban kénytelen megbüntetést kérni, mert a hajóstársaság sem számolt azzal a sok szenvedéssel és keserűséggel, a mit a szegény bevándorlók visszaküldése okoz.

A munkügyi miniszter egyidejűleg az igazságügyminiszterrel is utasításokat kért a büntetés jogi minősítésére nézve, bizonyos léven a felől, hogy a büntetés ellen nagymérvű lesz a tiltakozás.

A Cunard társaság vezetői New Yorkban természetesen élénken tiltakoztak az ellen a vád ellen, mintha a társaság akár szándékosan sértené meg az ország bevándorlási törvényeit, akár pedig pusztán üzleti nyereség kedvéért hajlandó volna azokat átállítani.

\$45.000 A HAGYATEKA EGY RONGYSZEDŐNEK.

SEATTLE, Wash., dec. 19. — A végrendelet, kihirdetésekor kiderült, hogy Albert Lichtblau, aki itt évek óta mint rongy és papír hálózó eldegelt, s mindenki szegény öreg embernek tartotta, amíg dec. 15-én a halál nem könyörült rajta, elég tekintélyes vagyon ura volt. Hagyateka ugyanis \$15.000 készpénz és 30 ezer dollár becsült ingatlanokból áll. Nővérét tette meg főörökösévé, aki Waterburyban, Conn. lakik.

ARBuckle FELJELENTŐJE 1 ÉVI FELÜGYELET ALATT.

FRESNO, Cal., dec. 19. — A kettős házassággal vádolt Mrs. Bambina Maud Delmont-ot a bíróság egy év probatión alá helyezte, 6 volt a korona tanu a vádhatóság részéről az Arbuckle elleni bűnpörben.

A VOLT KIRÁLYNÉ SVÁJCSBA UTAZIK.

FUNCHAL, Madeira szigete, dec. 19. Már említett tettünk arról, hogy az itt száműzetésben élő Zita volt császárné és királyné engedélyt kapott a szövetségesektől arra, hogy Svájcba utazhassék az egyik kisfiához, akit nem sokára meg fognak operálni az orvosok.

A szövetséges nagykövetség tanácsának legutolsó rendelkezése szerint a volt császárné és királyné december huszonhatodikán fog innen elutazni.

A volt uralkodó felesége Madeira szigetéről Lisszabonba, Portugália fővárosába, utazik hajón és onnan vasuton teszi meg majd a hosszú utat Svájcba, hogy a kisfiának betegágyához siessen.

A csehek fölénye a többiekkel szemben

Irta: REMÉNYI JÓZSEF, a Szabadság európai munkatársa.

HRADEC-KRALOVE (Csehszlovákia) november 28.

CSEH-SZLOVÁKIAKNAK hivatalosan elismert adatok szerint tizenegy millió lakosa van. Ebből a színcsehek hat és fél millió. Sőtval még az ötven százalékos arány sincs meg. Ezt a csehek nem is tagadják, ezzel szemben azonban azt hangsúlyozzák, hogy a nemzet megteremtésében a munka és felelősség túlnyomó része rájuk esett, s emellett szellemileg föltette állanak a Cseh-Szlovákia lakó népeinek, magyarok, tótoknak, ruténeknek, morváknak, lengyeleknek és zsidóknak. Az utóbbiak itt nemzetiség számba mennek. Nemzeti felbuzdulásukban annyira mennek, hogy a nyugat csehszlovák nemzeti kultúrát egyszerűen lekicsinyelő gesztussal intézik el, a zsidó kultúrát elvitatják az eredetiségét, a magyaréért kétségbe vonják, a rutént figyelembe nem veszik, a morvát a maguk kopijájának tekintik, a lengyel lakosság száma olyan kicsi, hogy — cseh fölény szerint — kultúranyezetét egyáltalában nem lehet komolyan venni, a tótokról pedig megállapítják, hogy a legritimibb népfajok egyike. A hivatalos cseh álláspont az a nézetet csupán érinti, ezzel szemben a cseh közvélemény általában abban a tudatban él, hogy Közép-Európában kulturális szempontból ugyanaz a jelentősége, mint amilyen Nyugat-Európában a franciáké. Sőt, ipari nép is léven, a nagyméretű hasznosság és gyakorlati kvalitásokat is maguknak tulajdonítják s a szellemi készletüket német-francia egyvelegnek tekintik a megfelelő eredeti cseh zománcnak.

Ebből a fölényeskedő álláspontból következik, hogy általában verik a melléket, mintha naiv önteltséggel ezt mondanák: "Nézzetek ránk, milyen kiválóak vagyunk." S ugyancsak nemcsak önszűgérő, hanem általában szuggereáló erővel rendelkeznek, mert eddigi utamban, franciákkal, angolokkal, amerikaikkal beszélgetve, részükről is azt hallottam, hogy Cseh-Szlovákiában a cseh szellemi supremácia tagadhatatlan s emellett a többi nemzetiségnek az 6 kultúrájukhoz, erkölcsi világukhoz és izlésüköz kell alkalmazkodniok. Igaz, hogy ezek az idegenek részben a nyelvisméret hiánya, részben a közömbösségük miatt nem veszik maguknak azt a fáradságot, hogy ezt a cseh fölényt alaposabban elemezzék. Tudomásul veszik, mert kényelmes dolog ezt így tudomásul venni, minden megerőteltés és utánjárás nélkül. Ha egy kicsit utána járnának a dolgoknak, meggyőződhetnének arról, hogy kelet Csehszlovákiában beszélők a legszebb német nyelvet Hanpoveren kívül s hogy a német szavasság nélkül soha Csehszlovákián nem államán nem fejlődhetett volna, mint amilyen. Megtudhatnák azt is, hogy a tótok elismernek ugyan egy specifikus cseh kultúrát, de tiltakoznak az ellen, hogy az az övékkel összehasonlítható. Altalában az erkölcsi világukban a tótok több öszinteséget kínálhatnak maguknak, mint amilyen a csehek rendelkeznek. S a Cseh-Szlovákiában lakó többi "nemzetiség"ről is ki lehetne sűtni egykönnyen, hogy a szellemi készletükben s a karakterükben vannak olyan értékek, amelyeknek az elsajátítása csakis előnyére válnék a cseheknek. Ennek a beismerés azonban összerombolná a fölényeskedés tégláiból épített légvárat s ezt természetesen a csehek akarják a legkevésbé.

Ennek a cseh fölényeskedésnek, gyakorlati téren, a legkellentelebb következménye az, hogy a legjobb állásokat, sőt a kisebb jelentőségű állásokat is velük töltik be. A "felszabadított" tótok és rutének közül többen panaszokotartottam, hogy az érvényesítésük egyáltalában nem kapnak teret. Még egészen ártatlan működési kört betöltő embereket is, például erdőszéket elbocsátottak az állásukból, mert nem voltak csehek. A tulajdonképeni oka ennek az elbocsátásnak (Folyt. a 3-ik old.)

ERŐSEN MEGTÁMADTA DE VALERA AZ ANGOL-IR BÉKEEGYEZMÉNYT

A Dail Eireann megkezdte a békeszerződés nyílt tárgyalását. — De Valera ellenzése dacára is biztosnak tartják a becekelyezést holnap vagy holnapután.

LONDON, december 19. — A Dail Eireannnak az ír republikánus parlamentnek mai első nyilvános ülésén Eamon De Valera, az ír köztársaság elnöke alaposan megtámadta a megkötött angol-ír békeszerződést és azt "politikuskok békejének" jellemezte.

Előzően Griffith, a sinu fein mozgalom megalapítója és Michael Collins, az ír republikánus hadsereg főparancsnoka, akik mindketten aláírták Londonban az egyezményt, annak a becekelyezést kérték.

De Valera kérsére Griffith a vastag annak az eskünek a szövegét, a melyben a londoni konferencián meggyeztek. Griffith kijelentette, hogy ezt az esküt minden tisztességes ír ember a legnagyobb lelkiismerettel leteheti.

"Megesináltuk a meggyezést" — mondotta Griffith, — idehoztuk azt és harcolni fogunk az elfogadásnak érdekében. Ha az ír parlament a meggyezést visszavetné, akkor az ország a véres háborút már nem csak Anglia, hanem a világ rokonszenvével szemben is kénytelen lenne lefolytatni.

De Valera teljes erővel tiltakozott a becekelyezés ellen. "Az akarjuk talán — kérte, — hogy az ír nép, a mely republikánus programmal választotta meg bennünket, hazugnak tartson? Ez az okirat nem jelent békét. Ezt kényeszerűségről írták alá és a barátoktól helyre nem állítja."

De Valera kifakadása elcsenre is azonban meg azok is biztosra veszik a becekelyezést, akik ellene szavaznak. Vég-szavazásra valószínűleg holnap, vagy szerdán kerül a sor majd.

Alábbhagy tárgyalnak a francia Briand és makacsság az angolok

Briand kijelentette, hogy elfogadja az amerikai javaslat erőarányát.

ALKUDOZÁS LONDBAN. FONTOS A TANÁCSKOZÁS. Franciaország biztosíték mellett engedni kész.

LONDON, dec. 19. Ma délután hivatalosan jelentették Briand francia miniszterelnök tudomására hozta Harvey ittek miniszterelnök között, amely konferencia rendkívül nagy kiáttással lesz az általános európai közgazdasági helyzetre. A konferencián a miniszterelnökök közül Hirne angol pénzügyi miniszter, Loucheur, francia hadikárpótlási szakértő és Austen Chamberlain angol parlamenti miniszter vettek részt.

Nagy meglepetést keltett Rathenau volt német hadikárpótlási miniszternek megérkeése Londonba, aki tudvalevőleg csak nemrég jött az angol fővárosban és későn iránt tett sikertelen kísérletet. Hir szerint most egyenesen Lloyd George meghívására érkezett, aki pontos adatokat akar a német pénzügyi helyzetről és a fizetési képesség arányairól.

A konferencia főtárgya természetesen a német hadikárpótlás, azonban valószínűleg más fontos dolgokról is tanácskoznak majd holnap bevonják a tanácskozáskba.

A KATONÁK ELFOGTAK 7. LOGANVIDÉKI HEGLYAKÓT.

CHARLESTON, W. Va., dec. 19. — Az állami csapatok elfogtak hét embert Dry Branch-ben, a Cabin patak mentén Kanawha megyében kapcsolatban John Gore Logan megyei sheriff meggyilkolásával a nyár végén.

Minden előfizetőknek joga van egy Naptárt küldetni az óházába és ezért sem számítunk többet, a szállítási és csomagolási költség-gel együtt HUSZONÖT centnél.

MEGJELENT

már a Szabadság 1922-dik esztendői Naptára, mely négy szímben nyomtatott, művészi képeivel, páratlanul gazdag tartalmával az ideai karácsony legnagyobb szenzációja.

MÁR

A NAPTÁR

Ha hátralekban van előfizetésével, azonnal rendezze. Ha nem küldötte még be a 25 cent csomagolási és szállítási költséget, küldje be azonnal, hogy utnak indithassuk a Naptárt.

Imperfect in original

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirty first year. Published daily by The Szabadsag Printing & Publishing Co. (An Ohio Corporation Dr. Andrew Cserna, President; B. K. Csorna, Secy. Treas.)

Founded by: E. T. KOHÁNYI Alapította: KOHÁNYI TIHAMÉR

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Edited and Published at Szerkesztőség és kiadóhivatal 700-710 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O. Telephone: Bell, Main 3838. Central 1281.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre \$6.00; félre 3.00. — Külföldre: egész évre \$10.00; félre 5.00. — CLEVELAND VÁROSAiban egész évre: \$8.00; félre: \$4.00. — SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada one year: \$6.00; half year: \$3.00. — Foreign countries: one year: \$10.00; half year: \$5.00. — Cleveland one year: \$8.00; half year \$4.00.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for transmission through the mails as Second Class Matter.

Post Office: Room 603 Tribune Bldg., 154 Nassau St., New York. Új York-i irodánk címe: Üzletvezető: Joseph Horváth, Manager.

Franciaország erőszakossága

Ha eltekintünk a dolgok politikai oldalától, ha megkísérjük, hogy emberileg lássunk és gondolkozunk, Franciaországot is meg lehet érteni bizonyos tekintetben és bizonyos mértékig. Franciaország kézzel-lábbal tiltakozik az ellen, hogy a szárazföldi hadsereget Európában nagy mértékben lefegyverezzék. Értethető. Franciaország ragaszkodik a maga hadseregéhez, ahhoz a hadsereghöz, amely egyedül képes arra, hogy megvédje őt az esetleges német tulkapások ellen. Ezek a német tulkapások ugyan egyelőre csak a franciák tülhajtott képezletébe élnek — ez azonban a lényegen nem változtat. Németország már megtanította egynehányzor kedves szomszédját és e kedves szomszéd most borzadva és gyűlölettel gondol arra, hogy a germán óriás esetleg magához tér valaha és akkor az első dolga lesz őt megfogni.

Emberi szempontból — ismétljük — érthető ez a magatartás. Ebből a szempontból még a felső-sziléziai kérdés is érthető. Ebből a szempontból még az is megérthető, hogy a franciák az indemnitást az utolsó márkáig ki akarják húzni a németektől. Minél inkább ragaszkodnak ehhez, annál inkább remélhetik, hogy Németország "down and out" marad. Van egy régi amerikai mondás — hogy a feleség az urának a hűségéről biztos legyen, arra eszméljen, hogy a hűségéről minden pénzt. Így van Franciaország is Németországgal. Ha Németország hűség maradt — és az indemnitás fizetése eléggé megkönnyíti, mint azt a legutolsó eseményekből láthatjuk — nem lehet arra számítani, hogy költséges katonai árandulásokra adja magát.

Azonban a dolgok egy másik része is van. Az a rész, ahol Franciaország ősi erőszakossága és kétségbeesett nagyravágása ismét napnál fényesebben nyilatkozik meg. A lehetetlen magatartása — ami már emberi szempontból se magyarázható meg — a Washingtonban tanúsított modora. Az az erőszakos modora, amelylyel a tengeri erők lefegyverzésének eszméjét fogadták.

Franciaországnak a németektől való félelme egyáltalán nem indokolhatja ezt a magatartást. Franciaország ugyanakkor akar egy hatalmas flottát megtartani — talán még fel is építeni — mikor a világ többi hatalmasságai belemennek a flották részleges leszerelésébe. Ez a szellem egyáltalán nem egyezik meg azzal a szellemmel, amely a washingtoni konferencia felett lebeg, azzal a szellemmel, amely összehívta tárgyalására a világ legnagyobbjait, nem egyezik meg azzal a szellemmel, amely a jó eredményeit az amerikai fővárosban eddig is megmutatta, azzal a szellemmel, amelytől a világ jövőjének békéje és boldogulása függ.

Összintén, becsületesen, a világ kiválóságai azon vannak, hogy a washingtoni konferenciának sikere legyen. Franciaország pedig hidegen, kertetés nélkül, erőszakosan, senki másnak az érdekeivel nem törődve, csak a sajátjával, füttyelve a világ minden részére, a frank birodalom kivételével, azon van, hogy ennek a konferenciának a sikerét hátráltassa s ha lehet teljesen tönkretegy.

Franciaországnak ez az álláspontja — hogy többet ne említsünk — még csak nem is praktikus. Az Egyesült Államok, Japán és Anglia az a három ország, amely igazán hatalmas flottákkal rendelkezik, ezek az országok azok, amelyek a tengeren veszedelmet jelenthetnek Szent Lajos országának. De, ha még közelebről vizsgáljuk ezt a kérdést, a listából tulajdonképpen még Japánt is ki lehetne hagyni.

Ahoz semmit kétség se férhet, hogy Franciaországnak az Egyesült Államokban és Angliában bizni kellene. De, ha Franciaország elég ostoba és rövidlátó ahhoz, hogy se az Egyesült Államokban, se Angliában, ne bízzék, megvédeni őt ezzel a két hatalommal szemben az ő flottája? Ha ez a két ország — ne adjja Isten — új hajóépítési programot dolgozna ki, ennek a programnak a végrehajtásával Franciaország nem tarthatna lépést egyáltalán, hacsak nem számol azzal, hogy nagyon rövid idő alatt az államnak csődbe kell mennie. Ha pedig egy esetleges háborúról lenne szó, ahhoz igazán szó se férhet, hogy az amerikai és az angol flotta egyesült erővel "in no time" elsöpri a francia flottát a tengerrel.

Franciaországnak számolnia kell azzal, hogy mint tengeri hatalom ő csak másodsorban kerülhet szóba. Franciaországnak egyedül a Földközi tengeren van szüksége hadihajókra, hogy egészséges balanszt tudjon ott fenntartani az olasz flottával szemben. Ugyan-csak szüksége lenne a kolóniai mellett egy-két hajóra, rendőri szolgálatra.

Franciaország erőszakos, irigy, féltékeny és mindenkifelett rosszindulatú. Azt szeretik mondani róla, olyan, mint egy neveletlen gyermek. Hát, ha Franciaország egy neveletlen gyermek, akkor meg kellene egyszer már rendre tanítani. Addig nem lesz nyugalma a világnak.

MI TÖRTÉNT A NAGY KIRÁLY-DRÁMA ÖSSZEOMLOTT KULISSZÁI MÖGÖTT?

A "SZABADSÁG" BUDAPESTI LEVELEZŐJÉNEK FELJEGYZÉSEI.

Rengeteg mese, legenda és érdekes história kering ismét. Károly volt magyar király legutolsó trónfoglaló kísérletéről

IV. Károly király és felesége Zita királyné már Madeirában van. A nemzetgyűlés összeült és detronizálta a Habsburg-dinastiát. A magyar törvények értelmében tehát IV. Károly királynak már nincs joga a magyar koronára. A kisállamok sürgetésére az antant még azt is kikötötte, hogy az esetleges királyválasztásnál sem léphet fel semmiféle igény, csak a volt osztrák császár és magyar király.

A király-dráma tehát minden fejezete lejátszódott, de az események még annyira közel vannak, az egyes jelenetek még annyira élnek az emberek gondolatában, hogy hiába tettek pontot a történelem egyik lezáró fejezetére után, beszédjének megmarad az elmulrt néhány hónap egyes epizódja. Minden ember tud valamit, feltehetően megbízható, valami egészen bizalmasat Károly király utolsó itt tartózkodásáról. Egy-egy pletykára, komoly férfiak esküszék és mivel a lapok nem írhatnak rólok, szájról-szájra járnak ezek a legendák.

Néhányat ki fogunk ragadni a nagy tömegből. Felősséget érte senkise vállalta, mert egyek sincs gadjaja. Valamennyi megtörtént, de egyik sem biztos, hogy megtörtént, de ma Magyarországon nincsen ember, aki egyikre, vagy másikra le nem tenné az esküt a feszület előtt.

"Két hónap múlva visszatérek."

KAROLY ex-királyt és Zita királynét az angolok szállították a Magyarországról. Az elutasítások a legnagyobb titokban történtek és a diplomáciai hatóságok gondoskodtak arról, hogy a nagyközönség az utazás időpontját csak akkor tudja meg, amikor az egész esemény már lejátszódott.

Károly ex-király feleségével együtt Baján szállt az angol monitorra. Magyar hatóságokkal egyáltalában nem érintkezett, de a legenda szerint a tőle bucsuzó hivetlők katonái tisztelgésből körözték el és mielőtt rátette volna a lábát a hajóra vezető hidra, visszafordult és ennyit mondott:

"A viszontlátásra, két hónap múlva visszatérek."

Maga az egész jelenet, mint már egy cikkemben megírtam, néhány pillanat alatt pergett le és igazán nem volt ünnepélyes. A történetbe bajos beilleszteni ezt a kis jelenetet, de a legendáknak nincs szükségük a pontos igazságra.

Annyi tény, hogy külföldi újságírók autók érkeztek a szállásolási színhelyre, későn futottak be Bajára, mert a követések még előlük is eltagadták a pontos időpontot. Az újságírók szerettek volna beszélni Károly ex-királyval, de a hajó parancsnoka senkit sem bocsátott a fedélzetre.

Amitkor Baján jártam, még senki sem tudott arról a mondásról, azóta azonban valószínűleg ott is minden ember hallotta, saját fülvél, annál is inkább, hiszen, senki sem volt jelen a fogadtatásán.

Van egy másik pletyka is, amely az angol ridésséget támadja meg. Eszerint a király tabornagy uniformisban volt, amelyet azonban rögtön levetett vele a hajó parancsnoka, amikor a monitorra lépett. A király kénytelen volt engedelmesskedni. A tengerészlegénység és a jelenlévő katonaság erősít, hogy a királyon hosszú borkabát volt, de ilyen csekélységgel nem szoktak törődni, a legendák kitalálói.

Egy különös kegyelem története.

KAROLY király Dénesfán tartózkodott Czirák gróf kastélyában. Akkor még mind a rózsaszínű szemüvegét át vizsgálta. Azt hitte, hogy hamarosan trónjára ül, sőt tulajdonképpen abban a per-

ben, amikor magyar földre lépett, kijelentette, hogy átvette az uralmat.

Kinevezéseket osztogatott, vele tartózkodott Rakovszky István a miniszterelnöke. Andrássy Gyula gróf mint külügyminiszter szerepelt és a király felkapta a fejét, a mikor elutasította a kedvelt embere megszólította.

— Felséges uram!—mondotta a gróf.—Egy nagy kéresem volna. Engedje meg, hogy előterjeszhessem. A másik szobában vár egy nő, aki hozzám igen közel áll és felséged lába elé akarja omolni. Egy kérvényt hozott saját számára és az ura nevében kér kegyelmet. En mindenben támogatom kívánásait és nagyon szeretném, ha Felséges uram ebben a történelmi pillanatban, amikor megkezdte uralkodását, egy ilyen szép, emelkedett cselekedettel foglalná el a trónját.

Az ajtó ebben a percben feltárult és a nyílásban megjelent Károly Mihályné. Andrássy Katinka alakja. Zsebkendővel takarta el a síró arcát és a király lábához esett. Nem tudott egy szót sem szólni, a sírás fojtogatta.

IV. Károly zavartan nézett körül és nem tudta, hogy mit csináljon. Szerette volna teljesíteni Andrássy kérését, aki leánya számára akarta egyengetni az utat visszafelé. Lába előtt hevert a szép grófnő, akinek az ura annyira keserves perccel szerzett neki. Egy kis háborzást és el akarta odáznia a kérdés megoldását.

Odafordult Rakovszkyhoz: — **Kérem, miniszterelnök ur.** — mondotta. — **legyen**

szíves vegye át a kérvényt, vizsgálja meg ezt az ügyet és soron kívül kérek előterjesztést róla. Azt előre kijelentem, hogy a magam részéről mindent meg fogok tenni, ami csak lehetséges.

Károly Mihályné eltűnt, és a király azóta nem látta. Andrássy Gyula gróf még egy szer előhozta ezt az ügyet Győrben, amikor a hadsereg felelködött volna királyának, odalépett a királyhoz és ezt mondta neki:

— Felséges uram! Engedje meg, hogy újra figyelmeztessem kegyes igéretére. Károly Mihálynéről és az uráról volna szó.

Ezen ez volt az alkalmas pillanat és a király élt az uralkodó legszébb kötelességével, kegyelmet adott. Károly Mihály visszatérhetett volna felséggel együtt Magyarországra és visszakaphatta volna birtokait.

— **Ez a legenda valóban szép és nem csoda, ha igazán benfentes emberek is hitték adtak neki. Csupán egy szépségéből van. Károly Mihály ugyanakkor Belgrádban volt és mindent megett abban az irányban, hogy IV. Károly ne foglalhassa el újra trónusát.**

"Semmi se történt."

EGY amerikai újságíró, aki véletlenül nemesak nagyon intelligens, hanem emellett még nagyon szép is, kijátszotta az éber örök figyelmét és bejutott a tihányi kolostorba, ahol a rab királyt őrizték. Rakovszkyhoz fordult és feltárta a helyzetét. Kérte, hogy ne árulja el a kiletét, de ő nagyon szeretne

beszélni IV. Károlylyal. Rakovszky udvariasan meghajolt.

— **Ennél mi sem könnyebb, mondotta és máris karonfogta az újságírónót és vitte be Károly király szobájába.**

A király intézkedett és teát szolgáltat fel. Amikor javában beszélgettek, az újságíró megkérdezte, hogy tulajdonképpen mi is történt.

A király maga elé nézett és csak ennyit mondott: — **En Magyarország király vagyok! Meg voltam arról győződve, hogy a népem szeretettel fog fogadni. Elindultam a főváros felé és váratlanul tüzeltek katonáimra. Amikor meghallottam az ágyudörgést, azonnal intézkedtem, hogy vonjunk vissza. Én nem akartam vért ontani, nekem nincs arra szükségem, hogy erőszakkal foglaljak el valamit, hiszen én törvényes király vagyok! Arra nem voltam elkészülve, hogy bárki is ellenszempüljön urának. Csalódtam, tehát visszatértem. Igazán nem történt semmi, semmi sem történt.**

Az újságírónóval is minden ember beszélt Budapesten, előadását mindenki aláírja. Amerika messze van és így nem csoda, hogy a tudóságra eddig még nem került Budapestre.

Visszautasított kézfogások.

A KÜLÖN legendájuk van. Így elbeszéltek, hogy a király megbízásából Hegedűs tábornok jött a kormányzó csapatához. Egy mozdony hozta, amelyhez mindössze egy vagon csatoltak. A tábornok leugrott a kelenföldi pályaudvaron és ott találta Gombos képviselőt, aki tulajdonképpen a puccs levezetője volt. A tábornok kezét nyujtva közeledett Gombos felé, aki azonban hátrahátréta a kezét és ezt mondta neki:

— Nem szégyenled magad, te is a lázadóhoz csatlakoztál? Szégyenlem magamat, hogy ilyen barátom volt!

Később Rakovszky, Grätz, Lehár találkoztak Nagy Pállal és Kánya Kálmánnal, a kik a kormánycsapatok nevében tárgyaltak a puccs szervezőivel. Így Lehár, mint Grätz, kezét akarták adni a hozzájuk érkező uraknak, de mindketten elnéztek a kinyújtott kezük fölött és ridegen kijelentették, hogy lázadókkal nem alkuszunk, le kell tenni a fegyvert és feltétlen megadást követelnék.

Nem órnagy, — hanem ezredes.

OSZTENBURG órnagy, mint ismeretes, a kormánycsapatok főnöke volt. Később átszállították a Margit-körtől katonai fogházba, ahol egy hadbíró ki akarta hallgatni. A hadbíró Ostzenburg felé fordult és ennyit mondott:

— **Kérem órnagy ur, tessék előlépni, ki fogom hallgatni.**

Ostzenburg a helyén maradt és úgy tett, mintha a felszólítás nem őt illett meg.

— Órnagy ur kérem! — hangzott az erőteljesebb megszólítás.

Mandusriát, ami eredetileg Kináé volt, de amit a cár emberei elloptak, most Japán lopta el.

Koréat, a kínai tulajdönt, ellopta Japán.

Több kínai területet, valamint gondokot, akik eredetileg Kína tulajdöntét képezték, a négy szerződött fél ellopták.

Indo Kinát, ami eredetileg Kináé volt, ellopta Franciaország.

Indiát ellopták Nagy-Britannia, Mezoportámia, ami eredetileg Törökországé volt, szintén Anglia lopta el. Szíriát ellopta Franciaország. A filippini szigeteket ellopta Amerika.

KÉRJEN

pénzküldési árjegyzéket tölünk és meggyőződük, hogy legolcsóbban küldjük a pénzt. Semmiféle címen áttulási költséget nem számítunk és a teljes összeget, minden levonás nélkül, odaát a leggyorsabban kifizetjük.

ADJON

most hazai rokonainak, mikor a korona árlya olcsó s kevés dollárért sok koronát küldhet. Pénzét bármely hazai takarékpénztárba vagy bankta kamatozólag elhelyezkük és könyvét a legrövidebb idő alatt kihozatjuk.

VEGYEN

egy póstaútlványt és küldje be felesleges pénzt hozzánk mint betétet. Pénze a legbiztosabb helyen van és 4 százalékkal kamatozik.

HAJÓJEGYEK

Közjegyzői ügyek

American Union Bank

Németh János, elnök

Főzetlet: 10 East 22nd St., 1597 Second Ave., a Bankpalotában corner 83rd St.

NEW YORK CITY

— **Kérem, csak azt akarom megjegyezni, hogy ebben a szobában nincsen órnagy! Engem — ha még nem tudná — királyom, IV. Károly öfelsége, ezredessé léptetett elő és így én ezredes vagyok! Kérem rangomnak megfelelő megszólítást!**

Ennél a jelenetnél is legfeljebb három ember lehetett jelen, mégis egész Budapest tudta a történeteket, csak azt

MI A VÁLASZ?

Egy kereskedő, aki csak mostanában rendelte meg a mi dohányunkat, azóta, hogy azt is árusítja, a többi dohányból alig ad el valamit, mert a ki egyszer vett belőle, azontul nem kér mást, csak a

NEGYEST

— **O ezen csodálkozok, de mi nem és az sem, aki használja, mert ennél jobb dohánnyal az óhazában sem szivott. Nincsen édesítvé, mégis olyan kellemes, édeskes füstje van és nem csavarja az ember orrát, akárhányan is pipálnak a szobában.**

ASSZONYOK, jó lesz ezt tudomásul venni s ha bántja a pipa füst, legyen rajta, hogy emberei a NEGYEST használják ezáltal. Kapható minden jobb üzletben, de ha az Ön boltosa nem árusítja, hozassa meg egyedül. Ára 1000 mértékeftől belől 25 cent csomagként bérmentve szállítva, minden csomagban 4 ajándék szelvényvel. Mintát is küldünk szívesen.

KÜLÖNÖS AJANLAT.

Olyan helyekre, ahol a dohány üzletekben nem kapható, minden 20 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet, 50 csomagos rendeléshez egy zseborót, 100 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet, 200 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet, 300 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet, 400 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet, 500 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet, 600 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet, 700 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet, 800 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet, 900 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet, 1000 csomagos rendeléshez egy zsebkészlet.

JAKAB ÉS TÁRSA

423 East 5th Street, New York, N. Y.

\$5

már kamatozó betétet nyit Kiss Emil Bankházában.

\$100

4 dollárt kamatozó egy esztendőben és kamatos kamatokkal együtt 15 év alatt megduplázódik. Sok amerikai magyar megduplázta már a vagyonát, mert Kiss Emil 23 éve fenálló bankházában kamatoztatta a pénzét és még soha senki egy centet se vesztett nála.

KISS EMIL BANKHAZA

133 Second Ave. New York, N. Y.

Closely Bound

Érdek...
Még ak...
VA...
szépt...
Wall...
bame...
letar...
feld...
gett...
amely...
nyel...
mülv...
utols...
S...
ségi...
letar...
szeri...
névét...
toni...
a ko...
gyilk...
egész...
vező...
defe...
za te...
zól...
áll...
állott...
gyilk...
ameri...
számv...
vélt...
A...
sen...
mifé...
Linde...
hatós...
dent...
fel...
ja vo...
árult...
tífk...
zód...
azon...
tek...
Ameri...
A...
Linde...
ismét...
zott...
alapo...
A...
szeri...
ban t...
szer...
val...
és...
man...
nem...
nem...
a rok...
KEVE...
MAR...
KÖL...
ban m...
száma...
utóbbi...
kezes...
munka...
munka...
pontos...
407...
re nag...
cseny...
nagy...
A LÓ...
\$2...
NEW...
— Elk...
vált...
me...
verez...
sen...
ján...
és...
MI...
hogy...
mely...
dank...
ártal...
ni...
1000...
1000...
1000...
1000...
New...
szem...
legj...
mely...
Irj...
HA...
Utlav...
valami...
M...
Az All...
2105...
10...
2.50

Érdekes a Lindenfeld vallomása

Megnevezte a kovácmestert, aki a Wall streeti bombát elkészítette.

LENGYEL KÉMKEDÉS.

A gyanúsított csendes, nyugodt ember.

VARSÓ, dec. 19. Az 1920 szeptemberében a new yorki Wall Streeten elkövetett bombamerénnyel kapcsolatban itt tartóztatott Wolfe Lindenfeld három rendbeli vallomást...

A lengyel hatóságok különösen az iránt érdeklődnek, hogy miként összeköttetésben állott Lindenfeld 1906-ban az orosz hatóságokkal...

A mostani vallomása szerint Lindenfeld a legutóbbi időben ismét a lengyelek ellen dolgozott...

A gyanúsított itteni barátaiban, amíg a lengyel fővárosban tartózkodott, mindig a legserényebben élt az edesatyjának és ezért nem hiszik, hogy része lehetett volna kémkedési manőverekben...

KEVÉS A MUNKANÉLKÜLI MÁR NÉMETORSZÁGBAN.

KÖLN, dec. 19. — Németországban ma kisebb a munkanélküli száma, mint bármikor ezelőtt az utóbbi 14 év alatt...

A LÓ ELTARTÁSA \$672, S \$25 FOLYT BE ERTE.

NEW BEDFORD, Mass., dec. 19. Elkoboztak egy "moonshiner" lovat, melynek ideig 672 dollárba került az eltartása...

MI GARANTÁLJUK

hogypénzküldési megbízásait, melyek ma 1 óráig delután iródnak érkezőnek, a következő árfolyamokon fogjuk elszámolni...

HAJÓJEGYEK AZ ÖSSZES VONALAKRA.

Utlevél és konzuli látmozásról, valamint podgyázásról gondoskodikunk.

Magyar-Amerikai Bankház S. DE VITA

Hazakerülnek már az oroszországi foglyok.

A "Szabadság" budapesti levelezőjétől.

Magyarország egyik régen vajdudó sebe kezd behegedni. Oroszországban selymődő hadifoglyaink hazazönlése megkezdődött...

Nekem az volt az álláspontom, hogy semmi ár nem elég magas azért, hogy még ezelőtt a tél előtt hazakerüljenek az orosz-pokolban kínló magyar hadifoglyok...

A halárral népbiztosokat és kommunisztákat kiadtuk a mi véreinkért és november végén, december elején minden magyar katona itthon lesz.

A mi számításaink szerint körülbelül nyolcvanezer magyar hadifogoly volt Oroszországban. Azt hittük, hogy ennyi magunk sikerül majd hazahozni...

Európaiak valamennyi ország rávetette magát a kereskedelmi repülés fejlesztésére. Nagyszerű leszálló állomások vannak, miknek alapját még a háború vetette meg...

Perzsiába, Afganisztánba, Beludzisztánba kerültek magyar fiúk, olyan területekre, ahová azelőtt európai ember a lábát sem tehetette...

A hangulat Japánban

A rendőrség megakadályozta az amerikaiellenes tüntetéseket.

TOKIO, dec. 19. Nagasakiban tegnap vízbombázást tartottak a Tosa nevű szuperdreadnought, az utolsó azok között, amelyek Japánban a washingtoni egyezmény értelmében megépíttetésre szabad tiszta szentendő alatt...

A CSEH FŐLENYE A TÖBBIEKEL SZEMBEN

az, hogy a cseh legionáriusoknak feltétlenül kenyeret kellett juttatni s inkább panaszodjanak a tótok, mintsem hogy fellázadjanak a legionáriusok...

VALÓDI ACME LUMP SZÉN

\$8.00 tonnánként, házhoz szállítva ACME COAL & COKE CO. EAST 38th and LAKESIDE AVE.

Ujszerű szokatlan vélemény

Glenn Martin clevelandi repülőgépgyáros új okát tudja adni a konferenciának.

SZENZÁCIÓ!

A repülőgépek erősen hozzájárultak a háborúhoz. Glenn L. Martin, a clevelandi repülőgépgyár tulajdonosa, meg van győződve arról, hogy az amerikai kormány azért javasolta a hadihajók építésének szüneteltetését...

A legújabb találmányok előren az a drótnélküli távirókészülék, melyet a leszállás kormányzására használnak, továbbá a drótnélküli telefonkészülék...

MINDENBŐL KIHAGYTA A FRANCIA DELEGÁTUSOKAT.

Ezek panaszok, hogy előbb mellőzték, most pedig általánosan féltreértik őket. WASHINGTON, dec. 19. — Igy a franciák törbe kerültek. Idáig a konferencia titkait senki nem árulta el...

MI KESERITTE EL A FRANCIA DELEGÁTUSOKAT A WASHINGTONI LEFEGYVEREZÉSI KONFERENCIÁN

Simonds fejtegetései igyekeznek lélektanilag megmagyarázni a franciák váratlan és veszedelmes, de állítólag indokolt állásfoglalását.

GYOMORÉGÉS, ÉTVÁGYTALANSÁG, FELFORDULT GYOMOR, SZÉDÜLÉS, FEJFÁJÁS, ÁLMTALANSÁG

ellen ne hamisítványokat használjon, hanem a VALÓDI

Több hétre elegendő nagy doboz ára egy dollár, hat nagy doboz öt dollár. Hogy utánzatoktól védve legyen, küldje a pénzt a rendelést erre a címre:

VÖRÖS KERESZT PATIKA 8901 Buckeye Road, Cleveland, O.

MI KESERITTE EL A FRANCIA DELEGÁTUSOKAT A WASHINGTONI LEFEGYVEREZÉSI KONFERENCIÁN

Simonds fejtegetései igyekeznek lélektanilag megmagyarázni a franciák váratlan és veszedelmes, de állítólag indokolt állásfoglalását.

MINDENBŐL KIHAGYTA A FRANCIA DELEGÁTUSOKAT.

Ezek panaszok, hogy előbb mellőzték, most pedig általánosan féltreértik őket. WASHINGTON, dec. 19. — Igy a franciák törbe kerültek...

A franciák úgy jöttek Washingtonba, mint a meghívott nagyhatalmak egyike, akik éppen egyenlő részesedést vártak és kívántak a konferencia tanácskozásában...

A tengeri felegyverés arány számának megállapítása érdekében hetek óta folytak a tanácskozások Amerika, Anglia és Japán között...

A tengeri felegyverés arány számának megállapítása érdekében hetek óta folytak a tanácskozások Amerika, Anglia és Japán között...

A franciák álláspontja azonban ellenente ugy Angolország, mint az Egyesült Államok. Nemesek, hanem egy angol delegátus elkövette azt az egélteljes mértékben indorzáta...

Uj évi távirati pénzküldés

MAGYARORSZÁGRA, JUGOSZLAVIABA, CSEHOSZLOVAKIABA, ROMANIABA (csak postai uton)

Uj év előtt

kifizetik bármely városban vagy községben. A táviratilag küldött összegekre éppen olyan szavatosságot vállalok, mint a postán küldött összegekre...

Készpénzdollárok kifizetése

MAGYARORSZÁGON ES JUGOSZLAVIABAN. HAJÓJEGYEK AZ ÖSSZES VONALAKRA. BETÉTEK UTÁN 4% KAMAT.

Kiss Emil bankár

133 Second Avenue, New York City

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kizárólagos képviselője.

13.000 SZÉNANYASZ TETTE LE A MUNKÁJÁT.

MADRID, dec. 19. — Ellentétben azzal a hivatalos jelentéssel, hogy a szénbányászok sztrájkja megszűnt, s hogy a bányák felemelték munkáik számát, az Asturiai Asszonyok, emberek leányok és legények!

MAGYAR KIR POSTA HOGY BIZTOSAN ES GYORSAN KAPJON VÁLASZ OTTHONRÓL, KÜLDJE A VÁLÁSTRA SZÜKSÉGES POSTABÉLYEKEKET...

CIMVÁLTOZÁS. Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű magyar közönséget, hogy Gramophon és Lemez üzletünk át helyeztük 629 1/2 South Main Street alá...

Nagy időket élünk a világtörténelmi eseményeknek mi csak szemlélti vagyunk csupán... RUTTKAY JENŐ BANKHÁZA 106 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

EN és meggyőződik, pénzt. Semmiféle számítás és a tel nélkül, odaát a... EN a korona árfo... EN feleleges pén... EN amatozik. EN gyek... EN on Bank... EN elnök... EN Fiók: Second Ave., 83rd St. CITY... EN SZ?... EN LAT... EN RSA... EN

Magyar-Amerikai Bankház S. DE VITA 2105 First Ave., corner 108th St., Dept. B. New York

VALÓDI ACME LUMP SZÉN \$8.00 tonnánként, házhoz szállítva ACME COAL & COKE CO. EAST 38th and LAKESIDE AVE.

A franciák álláspontja azonban ellenente ugy Angolország, mint az Egyesült Államok. Nemesek, hanem egy angol delegátus elkövette azt az egélteljes mértékben indorzáta...

RUTTKAY JENŐ BANKHÁZA 106 AVENUE B, NEW YORK, N. Y. BANKÖSSZEKÖTTETÉSEK: A Magyar Államossági Hitelbank és Magyar Lezártított és Pénzváltó Bank...

Closely Bound

MI UJSÁG A SZÜLŐFÖLDÖN?

MAGYAR TUDÓSÍTÁSOK

BUDAPESTI JELENTÉSEK

ONIAZI UJSÁGHIREK

Halálos bieszkázás a vidám lakodalomban.

Véres hajnali ünnepontás egy apátfalvai lakodalmas háznál, hogy halott.

MAKÓ, nov. 30. — Hívőszöntök pohárcoccintása. Rég nem látott Apátfalva ilyen lakodalma. Ezalatt azonban, míg odabent a szobákban örömben és vigasgban uzsolt a sokaság, odakint az udvaron véres eset történt, még pedig a következő: A lakodalmas hához éppen úgy, mint a többi vendég, hivatalos volt Gyenge Ferenc 27 éves apátfalvai legény is. Gyenge egy ideig bent szórakozott a többi vendég között, később azonban, úgy éjfél táján, kilátogatott az udvarra, szétnézni a bográsokban rotyogó, finom paprikás húst főző személyek között.

Az udvaron való tartózkodása közben, hogy-hogynem, Gyenge összeszórtakozott Szigeti Márton János Pál nevű bérésével, akit az összeszórtakozás hevében alaposan pofogtatott. A lakodalmas négy kis része, amely szemtanúja volt az esneknek, igyekezett lecsitítani a feldühödött két legényt, ami látszólag sikertelenül is. Gyenge visszatért a mulatók közé, a bérés pedig elődaltott.

Hajnaltájon történt azonban, hogy Gyenge újból az udvarra ment. Jaksót a kapott pofon, a megszegegyenes, tanpon elkeresette s mindjárt a pofon után elhatározta, hogy elégtételt vesz és lesben állva várta, mikor jön ki ismét Gyenge.

Amint Gyenge másodsor is az udvarra ment, Jaksó szólni kezdte, hogy Gyenge megint Gyenge védekezhetett volna, bieszkáját nyolcszor egymás-

után Gyengebe dőtte. A véres esetre és Gyenge jankiáltására természetesen összecsendült a lakodalmas nép és megrémülve látták Gyengét vérebén fetrengve.

A vigasgból nagynehezen felocsudott sokaság rögtön a mentési munkálatokhoz látott és orvosért szaladtak. Sajnos, azonban az összeszórtakozás legénye a megjelent községi orvos sem segíthetett többet, minthogy sebeit bekötözte és utasította a legény hozzátartozóit, hogy szállítsák be a makói közkórházba.

A sérültet azután kocsira tették és még virradat előtt megindultak vele Makóra, mire azonban a menet a kövidhoz ért, Gyenge Ferenc seibe belehált s így vissza kellett vinni a legény szüleinek lakására.

A történetek után pedig, alig hogy az áldozattal kigördült a kocsai a lakodalmas ház kapuján és a gyilkos is jó helyre tették, újból felcsendült a rezesbando hangja, a bor tovább folyt, a táncolók újból összeálltak s a zene még most is szól, a bor és a tánc még most is folyik, mikor e sorokat írjuk.

MENNYI JÓSZAGOT KÖVETEL MAGYARORSZÁGTÓL JUGOSZLAVIA?

Belgrádból jelentik: Az SHS delegáció a trianoni békeszerződés értelmében benyújtotta a jóváérteli bizottsághoz Magyarországgal szemben fennálló természetbeni követelések számláját. E szerint az SHS királyság 3000 ökröt, 1500 tehent, 2500 birkát, 10,000 kancaát, 200 csodört, 50,000 birkát és 500 kecskét, továbbá ipari és gazdasági gépeket és egyéb iparcikkeket követel Magyarországtól.

Drága ma a látogatás a magyar fővárosban.

Megfizethetetlen szobaárak. — Mennyi borralalót fizet az ember Budapesten. — Pesti képek.

SZOMBATHELY, dec. 3. — Igaz, hogy ez legkevesebb 50—100 koronát jelent annak a boldog halandónak a terhére, aki így módon mégis szobához jutott. Ez azonban még korántsem jelenti azt, hogy most már nyugodtan birtokba lehet venni a szobát, mert a kijelölt szoba még zárva van és azt még ki kell nyitnani a szobaasszonnyal. Aki egyébként készséggel teszi azt megfelelő borralalót reményében. Sőt még egyebet is tesz: átad egy kulcsot, amely a bérlet rendelkezésére áll. Ezért azonban kár husz korona betétet. Ez a betét annyiban különbözik a többi betétektől, hogy a kulcs visszaadása esetén sem jár vissza. Mindezzel természetesen még nincs a szobáért való fizetés teljesen lerövidítve, mert még ezután következik a fizetés nehezebb része. A mikor egy-két nap múlva a szobát ismét rendelkezésre bocsátjuk és megkapjuk a számlát, amely egy napra fűtéssel és világítással csak 261 koronát tüntet fel. S amikor már fellelve elhagyhatnánk a drága szállodát, akkor még a szobaasszony, az első és másodporthas nyújtja ismét borralalót a kezét, amely ismét kétszáz vagy 50 koronát. Mire kilep az ember a szálloda kapuján, egy napért összesen vagy 580 koronát kigombolnak a pesti szállodások.

Ez még csak a szálloda, hol van a többi. A napi ellátásra a legszerényebb keretek között is lehet kétszáz koronát számítani. A szórakozásról ne is beszéljünk. Szórakozásra csak az gondolhat, akinek felesleges kidobni való pénze van.

Vegyünk csak például a "legelőcső" szórakozást, a kávéházat. Ahogyan bemelegünk a kávéháza és kiválasztunk egy asztalt, ha ugyan még van üres, rögtön szalad a ruhatáros, nehogy véletlenül a helyi szokással ismeretlen vendég kabátját székére helyezze. Rendelünk szerényen egy feketét. Amikor fizetésre kerül a sor, a feketéért azt—10 koronát fizetünk. Most jön meg a borralaló, a főpincérnek 2 korona, a pincérnek ismét 2 korona, mert ez így illik. Azután következnek a ruhatár: legkevesebb 2 korona. S amikor azt hiszi az ember, hogy végre megszabadul már a sok borralalótlól, akkor a kávéház ajtaját megelőzhetetlen figyelemmel tárja fel a portás, miközben szabadon maradt kezét borralalóra nyújtja. Szóval borralaló címén annyit kifizetünk, mint amennyit a fogyasztott fekete után.

Ekkor hirtelen zuhanás következik és 1920 végén egy centimeos zürichi átlagárfolyam váltja fel a 3.5-es átlagot. 1921 tavaszán aztán Hagedüs pénzügyminiszterése alatt a korona fokozatosan emelkedik és eléri a 28.5 centimeos árfolyamot és azentes szeptember 1-én haladt ismét lefelé. Júniusban és júliusban állandóan 2 centime fölött maradt. Julius végén 2 alá szállt, egész augusztusban 1.50 centime körül van, szeptemberben 1 centime az átlagárfolyam, októberben már 1 centime alatt vagyunk és 0.80 és 0.60 között váltakozik az átlagárfolyam, novemberben pedig 0.40-ig süllyd az árfolyam és a 0.60 centimeot már nem tudta elérni.

A korona értékesítkésének tehát három zuhanásrészt szakasza van. Az első az 1920-iki 3.5 centime átlaggal, a második az 1921 első fele 2 centimeos átlaggal, a harmadik az 1921. második felének első negyede egy és második negyede félcentimeos átlagárfolyammal. Tehát 1920-tól 1921-ig, 15 hó leforgása alatt a korona értékének egy hetedére süllyedt. Ez az árdragulásnak egyik lefontosabb menetmérője és sok mindent megmagyaráz, a minek okát most annyiféle keresik.

FELTÁMADT CSECSEMŐ.

Egy orvos vaskos tévedése.

Békéscsabaról jelentik: Szenzációt keltő tévedést követett el egy békéscsabai orvos, akinek nevét ezuttal elhallgatjuk. Halottnak nyilvánított egy életerős, egészséges, alvó csecsemőt.

Kohn N. békéscsabai lakos annak rendje és módja szerint bejelentette, hogy 12 napos Gizella nevű leánya meghalt a kezelőorvos megállapítása szerint.

A városi ügyvezető orvos ki is szállott a hivatalos halottvizsgálat megjelítésére. A vizsgálatnak csodálatos volt az eredménye. Az ügyvezető orvos 5 órával a haláleset bejelentése után megállapította, hogy a gyermek él, teljesen ép és egészséges. Esetleg matuzsálemi kort is megérhet.

SZURÁSOK ÉS FAJDLMAK megszüntetése

PAIN-EXPELLER

Védjegy Reg. U. S. Pat. Off. Csak egy csomagot kell megvásárolni.

Gyermekek szeretik a fogukat tisztítani, mert kedvelik a COLGATE'S ízét.

A korona zuhanása

Tizenöt hónap alatt a korona értékének egytizedére süllyedt.

BUDAPEST, nov. 29. — Az általános drágulásnak egyik legfőbb oka, minden hozzáférő szakember véleménye szerint, a korona elértéktelenedése. A mily arányban csökken a korona zürichi árfolyama, ugyanolyan arányban emelkednek elsősorban az importcikkek és nyomban utánuk a belföldi cikkek árai. A drágulás menetének megértéséhez tartozik a zürichi árfolyamhanyatlás menetének a megismerése. Néhány szám elegendő ennek a menetnek a megismeréséhez.

1918-ban, a fegyverszünet megkötése után, egészen az év végéig, a korona átlagos zürichi árfolyama 33 centime volt. 1918-ban a korona az első felében átlag 23 centime volt, a kommunál levereése után 1919 második felében átlag 10 centime. Hirtelen nagy hanyatlás következik és már 1920 január elején a korona zürichben alig valamivel több 5 centimenél és 1920 egész folyamata alatt 3.5 centime az átlagos koronaérték.

Ekkor hirtelen zuhanás következik és 1920 végén egy centimeos zürichi átlagárfolyam váltja fel a 3.5-es átlagot. 1921 tavaszán aztán Hagedüs pénzügyminiszterése alatt a korona fokozatosan emelkedik és eléri a 28.5 centimeos árfolyamot és azentes szeptember 1-én haladt ismét lefelé. Júniusban és júliusban állandóan 2 centime fölött maradt. Julius végén 2 alá szállt, egész augusztusban 1.50 centime körül van, szeptemberben 1 centime az átlagárfolyam, októberben már 1 centime alatt vagyunk és 0.80 és 0.60 között váltakozik az átlagárfolyam, novemberben pedig 0.40-ig süllyd az árfolyam és a 0.60 centimeot már nem tudta elérni.

A korona értékesítkésének tehát három zuhanásrészt szakasza van. Az első az 1920-iki 3.5 centime átlaggal, a második az 1921 első fele 2 centimeos átlaggal, a harmadik az 1921. második felének első negyede egy és második negyede félcentimeos átlagárfolyammal. Tehát 1920-tól 1921-ig, 15 hó leforgása alatt a korona értékének egy hetedére süllyedt. Ez az árdragulásnak egyik lefontosabb menetmérője és sok mindent megmagyaráz, a minek okát most annyiféle keresik.

A városi ügyvezető orvos ki is szállott a hivatalos halottvizsgálat megjelítésére. A vizsgálatnak csodálatos volt az eredménye. Az ügyvezető orvos 5 órával a haláleset bejelentése után megállapította, hogy a gyermek él, teljesen ép és egészséges. Esetleg matuzsálemi kort is megérhet.

Asszonyok, emberek leányok és legények! Mindenki olvassa el a JAKAB és TÁRSA hirdetését. Igen jó alkalmat ingyen értékes ajándékos jutni.

A BÉBI érzékeny bőrének

Johnson's Baby Powder. Az Ön drágájára 5 db-ot is megvásárolhat, ha megvásárolja 5 db-ot.

UNITED AMERICAN LINES INC. HAMBURG AMERICAN LINE. NEW YORK-HAMBURG DIRECT. Legrovidebb összeköttetés Közép-Európa összes kikötőjével.

WHITE STAR LINE. MAGYARORSZÁGBA a hajó óriás ADRIATIC. (24,541 tonnás) Indul Január 7-én.

DOLLAROK Karácsonyi ajándékul. Tekintettel ama körülményre, hogy a Magyar Korona értéke állandóan esik, azt tanácsoljuk magyar honfitársainknak, hogy Dollárokat küldjenek általunk hazara koraiknak.

COSULICH LINE. Közvetlen hajózási Trieszthe és Magyarországra. Kormányos és Jugoszlávia minden részére.

A Liptói turó szállítását megkezdjük. 5 fontos bódón liptói turó \$2.00, 12 fontos bódón liptói turó \$4.00.

Banca Commerciale Italiana. MAGYAR-OLASZ BANK-nak. Pótkaink és levelezőink vannak Magyarországon és Európában minden részben.

BERTALAN ELEN HALÁLA. Berthel után szívszélhűdésében halt meg.

Bertalan, akinek volt az east sideo gyedben s aki az kben a Cleveland company szolgálatánál villamosvezető, mint villamosvezető, s folytán meghalt a szíve.

EDIK FANNER. FANNERTŐL DITA SORSA. Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni.

Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni. Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni.

Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni. Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni.

Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni. Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni.

Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni. Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni.

Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni. Edik, alias "Toledó" ma kezdtek gyönyölni.

